

ԼԻ ԵՐՈՐԷՆ ԲԱՅԻԿ. «ՀԻՄԱ ՏԱՐԲԵՐ ԱՆՁ ՄԸՆ ԵՄ...»

Posted on June 18, 2012 by Keghart



Category: [Opinions](#)



Հրայր Ճեպեճեան, Նիկոսիա, 17 Յունիս 2012

✘ «ՍԵԼ, ճերմակ, կարմիր, դեղին` խտրականութիւն բնաւ չունի»: Կիրակնօրեայ վարժարանին մէջ մեր սորված երգերէն մէկուն տողերն են ասոնք: Այս երգին ընդմէջէն կը սորվէինք, որ Յիսուսի սերը անխտիր բոլոր ցեղերուն համար է, եւ որ` բոլորը կը միանան նոյն այդ սիրոյ հասկացողութեամբ, առանց խտրականութեան: Այդ օրէն սկսեալ սորված էինք մարդը տեսնել ո՛չ թէ իր գոյնով կամ արտաքինով, այլ` իր անձին ու նկարագիրին ընդմէջէն:

Հրայր Ճեպեճեան, Նիկոսիա, 17 Յունիս 2012

✘ «ՍԵԼ, ճերմակ, կարմիր, դեղին` խտրականութիւն բնաւ չունի»: Կիրակնօրեայ վարժարանին մէջ մեր սորված երգերէն մէկուն տողերն են ասոնք: Այս երգին ընդմէջէն կը սորվէինք, որ Յիսուսի սերը անխտիր բոլոր ցեղերուն համար է, եւ որ` բոլորը կը միանան նոյն այդ սիրոյ հասկացողութեամբ, առանց խտրականութեան: Այդ օրէն սկսեալ սորված էինք մարդը տեսնել ո՛չ թէ իր գոյնով կամ արտաքինով, այլ` իր անձին ու նկարագիրին ընդմէջէն:

Նիւ Եորքը քաղաքը լաւագոյն օրինակներէն է վերոյիշեալ տրամադրութեամբ ապրող այն իրականութեան, ուր սեւը, ճերմակը, կարմիրը, դեղինը միասնաբար կը գոյատեւեն մէկ երդիքի տակ: Այս երդիքը աշխարհի ամենէն աշխուժ քաղաքներէն մէկն է` Նիւ Եորքը, ուր քաղաքակրթութիւնները կը միանան, չեմ գիտեր, եթէ անպայման նորը շինելու համար, բայց` ստեղծելու համար շատ հրապուրիչ եւ հմայիչ մթնոլորտ մը:

Բայց եւ այնպէս այդ հրապուրիչ ու հմայիչ մթնոլորտին մէջ կայ նաեւ վախը, վտանգը եւ, աւելին... կորսուելու հաւանականութիւնը, եթէ ոչ ֆիզիքապէս, բայց գէթ` անհատականութեամբ, նկարագիրով եւ ինքնութեամբ:

Կիրակի, 22 յունուար 2012-ին կը քարոզէի Նիւ Եորքի Հայ ամետարանական եկեղեցւոյ մէջ կայացած պաշտամունքին ընթացքին: Մեկնելով նոյն տրամաբանութենէն, որ գոյներն ու քաղաքակրթութիւնները կը միանան, նաեւ կը միանան լեզուները, ու ես կը ստիպուիմ քարոզել թէ՛ հայերէն եւ թէ՛ անգլերէն լեզուներով: Բայց պետք է նաեւ երկու լեզուներով ալ միտքերը կամրջել, որպէսզի կարելի ըլլայ ըստ պատշաճի պատգամը հասցնել ժողովուրդին:

Իւրաքանչիւր քարոզի ժամանակ կայ փորձառութիւն մը, որ կու գայ ժողովուրդին նայուածքներէն: Ճիշդ է, որ անոնք քեզ կը դիտեն ու կը լսեն, բայց նաեւ դուն կը տեսնես աչքերը, դէմքի արտայայտութիւնները, որոնք «կը խօսին» քեզի հետ: Կրնայ գալ պահը, երբ կեդրոնացումդ կը ծանրանայ դէմքերուն ու նայուածքներուն վրայ ու կրնաս միտքերդ ու զարգացող խօսքերդ իրարու խառնել ու շուարիլ...

Բայց այդ օրը նայուածքներուն մէջ հատ մը շատ իւրայատուկ թուեցաւ ինձի: Անոր

աչքերուն մէջ տեսայ կարօտ, բայց նաեւ՝ այդ կարօտին առնչուած պատմութիւն: Յաղթանդամ, միջին տարիքի անձ մըն էր, եւ կը զգայի, որ ունէր բան մը անելի սորվելու ծարաւ, բայց նաեւ՝ հաղորդակցութեան անհրաժեշտութիւն: Յստակ էր, թէ միջինարեւելեան կապուածութիւն մը կար իր աչքերուն մէջ, եւ կ'ուզէր այդ մէկը փոխանցել ինծի ու բաժնեկցիլ հետս:

Վիզէնը պատմեց իր պատմութիւնը:

Էշրեֆիէի մեր թաղամասի տղոցմէ եղած է: Սկսայ անդրադառնալ, որ ամբողջ մանկութիւնս եւ պատանեկութիւնս մեծցած եմ շրջանի մը մէջ, ուր հայկականօրէն շատ բան տեսած ու տուած է: 12 տարեկանին՝ 1972-ին, եկած է Նիւ Եորք՝ լիբանանեան քաղաքացիական կռիւներէն առաջ: 1975-ին ուզած է վերադառնալ Պէյրութ, բայց պատերազմին պատճառով չէ կրցած: Վիզէն շարունակած է իր կեանքը պատանեկութենէն մինչեւ երիտասարդութիւն եւ ներկայ չափահասութիւն՝ ապրելով այս շատ հմայիչ քաղաքին մէջ: Բայց այս քաղաքին հմայքը զինք մղած է կեանքի պայքար մղելու՝ տարբեր բնագաւառներու մէջ: «Ունեցայ շատ փորձառութիւններ ու դեմ յանդիման գտնուեցայ բազմաթիւ փորձութիւններու: Եւ այս բոլորին ընթացքին պէտք էր ինքզինքս պաշտպանելի շատ մը փողոցային հրոսախումբերէն, որոնք ամէն ձեւով նեղութիւն կու տային ինծի»: Արդարեւ, փողոցային կռիւի մը ընթացքին դանակի զօրաւոր հարուած մը ստացած է ձախ ոտքէն եւ հոն նշմարելի մնացած է վերքին սպին:

Վիզէն բաւական ժամանակ մնացած է բանտին մէջ, իսկ ներկայիս թէեւ ազատ է, սակայն հսկողութեան տակ: «Պէյրութ եղած շրջանիս Էշրեֆիէի Չաթալպաշեան վարժարանը յաճախեցի», շարունակեց Վիզէնը: Չաթալպաշեան վարժարանէն իրեն փոխանցուած է հայախօսութիւնը եւ ազգային ինքնութեան նկատմամբ հաւատքը: «Արաբերէնով միայն անունս կրնամ գրել», ժպտելով ըսաւ Վիզէն:

Մասնագիտութիւն կամ արհեստ չունի, բայց կեանքին մէջ ամէն տեսակ աշխատանք կատարած է:

Այս բոլորէն զատ, Վիզէնին աչքերուն մէջ կայ Պէյրութի, Էշրեֆիէի ու իր դպրոցին կարօտը: «Քանի մը տարի առաջ ազգականներս Պէյրութ գացին: Իրենցմէ խնդրեցի, որ մեր դպրոցին եւ թաղամասին բոլոր նկարները բերեն»: Վիզէնին համար մանկութեան այդ օրերը եղած են «արմատ ու հիմք», որուն վրայ եթէ չէ կրցած կեանք կառուցել, բայց իրեն համար միշտ ալ հարազատ կը մնան այդ բոլորը:

Վիզէն չկրցաւ բացատրել, թէ ինչո՞ւ ապրած է այդ կեանքը: «Չեմ գիտեր՝ ինչո՞ւ ըրի»: Բայց մէկ բան յստակ է իրեն համար, այն, որ՝ «հիմա տարբեր անձ մըն եմ»:

Իսկ տարբերութիւնը:

«Երկու տարի առաջ եկեղեցւոյ դրան քով կը կանգնէի, բայց ներս չէի մտնէր: Մայրս պաշտամունքէն կ'ելլէր, եւ զինք տուն կը տանէի». իսկ հիմա Վիզէն եկեղեցւոյ դռնէն

Ներս մտած է: «Կը սիրեմ եկեղեցին, պաշտամունքը եւ ժողովուրդը». Վիզէնն է ըսողը:

Հրաժեշտ պիտի տայի Վիզէնին եւ իր ապրած երկար կեանքի պատմութեան: «Բայց այնպէս ըրէ, որ եկեղեցւոյ դռնէն դուրս չմնաս այլեւս» նախադասութիւնը եղաւ իմ բաժանումի խօսքս՝ իբրեւ քաջալերանք ու խթան Վիզէնին, «տարբեր անձի մը» նոր կեանքի պատմութեան:

Վիզէնն ու անոր պատմութիւնը մէկ օղակն է մեր հայկական իրարու շաղկապուած իրական կեանքի փորձառութիւններուն, զորս կը տեսնենք հոս թէ հոն, քիչ մը ամէն տեղ: Մեր հայկական իւրաքանչիւր օղակ փորձառութիւն մըն է, որ ցոյց կու տայ մեր ազգային կեանքի «գունագեղ» եւ «այլատեսակ» ապրող իրականութիւնները, որոնք քով-քովի գալով՝ կը կազմեն մեծ խճանկար մը: Խճանկար, որ մեզ դեմ յանդիման կը դնէ մեր տարբեր իրավիճակներու իսկական պատկերին, եւ որ տեղ մը մեզ կը զգաստացնէ՝ փորձառութիւններուն եւ անոնց որպէս հետեւանք արձանագրուելիք դէպքերուն գիտակցելու անհրաժեշտութեան: Այսօր աշխարհին մէջ շատ են վիզէնները, որոնք հայ եկեղեցիներէն, ազգային կառոյցներէն եւ կազմակերպութիւններու դռներէն դուրս կանգնած են: Հոն՝ դուրսը, կայ փորձութիւններու ու փորձառութիւններու ահաւոր տարափը, որ կը զգլխէ, կը տանի մեզ, նաեւ՝ ամէն արժեք ու ինքնութիւն: Այս հոսանքին մէջ կը կորսուի նաեւ «տարբեր անձ մը» ըլլալու հաւանականութիւնը:

Մեր ազգային-եկեղեցական կեանքի մեծ մարտահրաւերներէն է ասիկա, հայ անհատը մեր կառոյցներուն դռներէն ներս պահելը: Վիզէն գիտէ, թէ «հիմա տարբեր անձ մըն է», ուստի չ'ուզեր այդ դռնէն դուրս գալ նորէն:

Եթէ պիտի պահենք մեր ազգային կառոյցները՝ ի գին ամէն զոհողութեան, պէտք է յիշենք, որ փորձառութիւնը ցոյց տուած է, թէ նոյնիսքն դռնէն ներս տարբեր հայ մը կրնանք ըլլալ:

Եւ տարբեր հայ կերտելը համահայկական մեծ ու հիմնական առաքելութիւն է:

